

Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Federal Hükûmeti arasında münakit ikamet mukavelenamesinin tasdikına mütedai kanun

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilân: 12 kânunusani 1928 - Sayı : 786*)

No.
1193

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Federal Hükûmeti arasında 1927 senesi ağustosunun yedinci günü Ankarada akit ve imza olunan ikamet mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — İşbu mukavelenamenin icrayı ahkâmına İcra vekilleri heyeti memurdur.

5 kânunusani 1928

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ İLE İSVİÇRE ARASINDA MÜN'AKİT İKAMET MUKAVELENAMESİ

Bir taraftan

Türkiye Cümhuriyeti,

Diğer taraftan

İsviçre Federal Meclisi,

Türkiyede İsviçre tebaasının ve İsviçrede Türk tebaasının ikamet şartlarını tesbit arzusile mütehasşis olarak bir ikamet mukavelenamesi aktine karar vermişler ve mütekabil murahhasları olmak üzere

Türkiye Reisiçümhuru Hazretleri,

Büyük Millet Meclisinde Gazi Ayıntap Mebusu ve Ticaret Vekili sabıkrı Ali Cenani Bey ile

Hariciye Vekâleti Müsteşarı Ali Şevki Beyi

Ve İsviçre Federal Meclisi,

İsviçrenin Türkiyedeki Maslahatgüzarı Müsyü Hanri Martin i

tain etmişlerdir.

Müşarileyhim usulüne muvafık olduğu görülen salâhiyetnamelerini badettaati hususatı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası tarafı diğer memleketinde mer'i olan veya olacak bulunan kavanin ve nizamat ile mukayyet olmak ve muhacerete müteallik ahkâm muhtel olmamak şartile işbu taraf arazisine serbestçe gidip gelmek, meks ve ikamet etmek ve orada yerleşmek hakkına malik olacaktlardır.

Tarafeyn tebaası meks ve âram ve ikamet dolayısıyla tediye veya tahammül edecekleri rüsum ve tekâlif hususâtında en eyi muameleye mazhar olan ecnebi tebaası misillü muamele göreceklerdir.

Madde — 2

Kavanin ve nizamatı memlekete mütabaat etmek ve tarafeynin kavanini mütekailesi ile muayyen olan hususat müstesna olmak üzere tarafeyni akideynden her birinin tebaası diğerinin ülkesinde her

nevi emvali menkule veya gayri menkuleyi en ziyade mazharı müsaade millet tebaası misillü ihraz, tasarruf ve ferağ etmek hakkını haiz olacaklardır. Tebaai mezkûre yüksek hiç bir vergi, resim veya mükellefiyete tabi olmayacaklardır.

Aynı şerait dairesinde beyi ve şira, hibe, devir ve ferağ, mübadele, evlenme mukavelesi kanunen miras tarikleriyle ve yahut hali hayatta veya vasiyet suretile vuku bulacak ahkâm dairesinde ihraz veya diğer her suretle emvali mezkûrede serbestçe tasarruf edebileceklerdir.

Tebaaî mezkûre balâda zikrolunan hususatın hiç birinde her ne nam tahtında olursa olsun, tebaai mahalliye için vazedilmiş veya edilecek olanlardan başka veya daha yüksek tekâlîfe, rüsuma veya vergilere tabi tutulmayacaklardır.

Madde — 3

Tarafeyni akideynden her birinin tebaası diğerinin ülkesinde gezgincilik ve her nevi seyyar satıcılık hariç olmak ve kavanin ve nizamât ile tebaai mahalliyyeye hasredilen veya edilecek olan sanat ve meslekler müstesna bulunmak şartile her nevi sınaat ve ticareti icra ve her hangi bir sanat ve mesleki yerli ahali misillü icra etmek hakkını haiz olacaklardır.

Tebaaî mezkûre hususatı mezkûreyi icradan dolayı tebaai mahalliyyeden istifa olunanlardan gayri veya yüksek hiç bir vergi, resim veya mükellefiyetetabi olmayacaklardır.

Madde — 4

Tarafeyni akideynden her birinin tebaası diğerinin ülkesinde hali harpte olduğu gibi hali sulhte dahi her nevi hidematı askeriyeden veya şahsî hizmeti askeriye yerine kaim olacak gerek aynı gerek nakdî her türlü tekliften muaf olacaklardır. Kezalik her nevi mecburî istikraza iştirakten de istisna edileceklerdir.

Tebaaî mezkûreden, gerek hali sulhte ve gerek hali harpte tebaai mahalliyyeye tarholunup aynı şekilde ve tarafeynin müteakabil mevzuatı kanuniyesinde musarrah olan tazminat mukabilinde olarak kendilerine de tatbik edilecek olan istinvaller hariç olmak üzere hükümet veya şubası mülkiyesi nefine olarak kanunen mevzu resim ve vergiden maada mükellefiyet talep edilmeyecektir. Tarafeyni âkideyn tebaası kezalik, adlî veya idarî vazife veya memuriyeti mecburiyeden muaf tutulacaklardır.

Madde — 5

Menfaati âmmeğe müstenit olduğu kanunen mütehakkak bir sebep bulunmadıkça ve tazminatı muhikkası evvelce verilmedikçe tarafeyni âkideynden birinin tebaasının tarafı diğer ülkesindeki gerek menkul ve gerek gayri menkul emvali istimlak edilemeyeceği gibi velev muvakkaten olsun bunlar üzerindeki hakkı intifalarından mahrum edilemeyeceklerdir. Evvelce ilân edilmeksizin hiç bir istimlak muamelesi icra edilemeyecektir.

Madde — 6

Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası tarafı diğer ülkesinde şahıslarına ve mallarına müteallik hususatta tebaai mahalliye misillü kavaninin, mehakimin ve diğer makamâtın himayei tammesinden müstefit olacaklardır.

Masarifi muhakemeyi müemmin kefalet akçasına ve meccanî muzaheretü adliyyeye müteallik ahkâm, bu mesailin tarafeyn arasında akteedilecek bir mukavelei mahsusa ile tanzimine kadar, mahallî mevzuatı kanuniye dairesinde cereyan edecektir.

Madde — 7

İşbu mukavelenamenin birinci maddesinin fıkraî saniyesindeki ahkâmın mahfuziyeti şartile tarafey-

ni âkideynden her birinin tebaası hiç bir halde tebaai mahalliyeye tarholunanlardan başka veya daha yüksek hiç bir vergi veya mükellefiyete tabi olmayacaklardır.

Devlet tarafından teşkil edilmiş müessesata veya bir hizmeti umumiye imtiyazını haiz olanlara bahşedilmiş olan vergi muafiyetlerinden gayri her hangi bir mahiyette ve ne nam ile olursa olsun mükellefiyatı maliyeden muafiyat meselesine gelince:

Tarafeyni âkideyn tarafı diğer tebaasile şirketlerini salıfüzüzükir muafiyattan, en ziyade mazharat müsaade olan millet tebaa ve şirketlerinin tabi olduğu şerait dairesinde, istifade ettiğmeği taahhüt ederler

Madde — 8

Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası ikametgâh tesis etmeksizin diğer taraf ülkesinde ikamet edenler arasında her hangi bir faaliyette bulunacak olursa bundan dolayı tebaai mahalliyenin aynı cins ve mahiyette olan faaliyetinin tabi olacağı her hangi bir vergi, resim ve mükellefiyetten başka ve daha yüksek vergi, resim ve mükellefiyete tabi olmayacaklardır.

Tarafeyni âkidindeynden her birini kendi ülkesinde bulunup orayı terketmek isteyen ve iktidarı bulunmayanların fakrû zaruretleri, ait oldukları konsolos veya mümessili siyasî tarafından muşaddak olan tarafı diğer tebaası pasaportlarını mütakabiliyet şartile meccanen vize etmeğe müheyya bulunduğunu beyan eder.

Madde — 9

Tarafeyni âkideyn gerek bir hükmü kanunî neteesinde ve gerek zabıtaı ahlâkiye, zabıtaı sıhiye veya teseül hakkındaki kavanin ve nizamata tevfikan veya Devletin dahilî ve haricî emniyetine mütealîk esbaptan dolayı tarafı diğer tebaasını ferdi bir tedbir olmak üzere memleketten tart ve ihraç edecek olduğu takdirde muamelei vakıa şeraiti sıhiye ve insaniyeye muvafık bir surette icra edilecektir .

Madde — 10

Merkez idareler tarafeyni âkideynden birinin arazisinde bulunup o memleketin kanunları mucibince teşekkül etmiş olan ticarî, sınaî, malî şirketler - nakliyat ve sigorta şirketleri dahil olmak üzere - gayri meşru veya muğayiri ahlâk maksat takip etmemek şartile diğer taraf ülkesinde kanunen tanınacaklar ve ehliyetleri ve ikamei dava hakları menşeleri olan memleket kavanini mucibince tayin edilecektir.

Şürekâtı mebhuse tarafı diğer ülkesinde meri olan veya olacak bulunan kavanin ve nizamata meriyeye tebaiyet ederek teessüs ve icrayi faaliyet etmek hakkını haiz olacaklardır.

İşbu şirketler kavanini memlekete tebaiyet ederek her nevi emvali menkuleyi ve kevalik şirketin işlemesine muktazi emvali gayri menkuleyi ihraç edebileceklerdir. Bu takdirde emvali gayri menkule ihrazi keyfiyeti şirketin gayei teşekkülü olmamak mukarverdir .

Şürekâtı mezkûre gerek ikamei dava, gerek müdafaa zmnında tabi oldukları Devlet tebaası eşhası maddiye hakkında cari şerait dairesinde serbestçe mehakime müracaat edebileceklerdir. Mezkûr şirketler sureti umumiyede millî şirketlerden istifa olunan rüsum ve tekâliften başka ve daha yüksek mükellefiyata tabi olmayacaklar ve her türlü istikrazı mecburiden de istisna edileceklerdir.

Mezkûr şirketler gerek hali sulh ve gerek hali harpte ahali mahalliyeye tarholunup aynı şekilde ve tarafeynin mütakabil mevzuatı kanuniyesinde musarrah olan tazminat mukabilinde olarak kendilerine de tatbik edilecek olan mükellefiyeti şahsiye ve istimvaller müstesna olmak üzere Hükümet veya şubası mülkiyesi lehine kavanin ve nizamata tevfikan mevzu vergi ve rüsumdan başka bir gûna mükellefiyeti şahsiyeye tabi tutulmayacaklardır.

Bir taraf memleketinde muntazam bir surette teşekkül etmiş olan firmalar ile şirketlerin diğerleri

nin ülkesinde filiyal, şube ve acentaları veya diğer mümessillikleri usulü dairesinde mevzu sermayeler üzerinden veya işbu sermayelerin miktarları tayin edilemediği takdirde mezkûr sermayeyi tayine medar olabilecek hakiki kazanç ve iratları üzerinden vergiye tabi olabileceklerdir .

Madde — 11

Şurası mukarrerdir ki tarafeyni âkideynden hiç biri diğer taraf âkidin tebaasına kendisine bahşedilmiş olandan başka veya daha vasi hukuku kendi tebaası lehinde talep ve iddia etmek hususunda işbu mukavelenamede münderiğ en ziyade mazharı müsaade millet kaydinden istifade edemeyecektir .

Madde — 12

İşbu mukavelename, tasdiknamelerin teati tarihinden bir ay sonra mevkii meriyete girecek ve iki sene müddetle muteber olacaktır.

Mukavelename tarafeyni âkideynden biri tarafından anıfüz-zikir iki sene müddetin inkızasından lâakal altı ay evvel fesholunmazsa fesholununcuya kadar mevkii meriyette kalacak ve işbu fesih altı ay bitimından sonra haizi hüküm olacaktır.

Madde — 13

İşbu mukavelename bir cüzü mütemmimi olan protokol ile birlikte tasdik olunacak ve tasdiknameler sürati mümkün ile (Bern) de teati edilecektir .

Tasdikanılmakal tarafeyn murahasaları işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir .

Nüshateyn olarak Ankarada 7 ağustos 1927 tarihinde tanzim edilmiştir.

Henri Marten

Ali Cenani

Ali Şevki

MUNZAM PROTOKOL

Bu günkü tarihle aktolunan ikamet mukavelenamesinin hini imzasında bu hususa usulü dairesinde salâhiyettar olan zirde vaziini imza berveçhi âti hususatı da kararlaştırmışlardır :

1 — İsviçre tebaasının veya İsviçre tabiiyetinde bulunan şirketlerin işbu ikamet mukavelenamesinin mevkii meriyete vaz'ı tarihinde her ne sıfatla olursa olsun ihraz etmiş oldukları ve her ne suretle olursa olsun tasarruf etmekte buldukları gerek şehir dahilindeki ve gerek şehir haricindeki emvalin taayyün eden menlehülhaklarına ve tabiiyeti her ne olursa olsun mütevassıt olarak hareket eden şahsı ahar namma mukayyet emlak için tanzim edilmiş olan diğer bileümle senedat mukabilinde emvali gayri menkulenin tasarrufuna mütedair olan 5 cemaziyelevvel 1331, 30 mart 1329 - 1913 tarihli kanunun dördüncü maddesi ahkâmı muvakkatesi mucibince yeniden ferağ harer vermeksizin tapu senedatı itası için Türkiye Hükûmeti Cümhuriyesi tedabiri lâzime ittihaz edecektir.

2 — Kendi namlarına ahar tabiiyet altında emvali gayri menkule teferrü eden İsviçre tebaasile İsviçreli şürekât tabiiyeti hakikiyelerini kaydettirerek senetlerini tashih ettirmek hakkını haiz olacaklardır.

3 — Tabiiyeti hakikiyeleri altında emvali gayri menkuleye elyevm mutasarırf bulunan İsviçre tebaasile şirketlerine gelinee bunların hakkı tasarrufları işbu protokol ile teyit kılınmıştır.

4 — Kezalik şehirlerde ve gerek köylerde uhdelerine irsen emvali gayri menkule intikal etmiş olan İsviçre tebaasına intikal harçlarını tediye şartile tapu senedatı ita kılacaktır.

5 — Salifüzzikir ahkâm Türk mevzuatı kanuniyesi mefhumunca mütegayyip ve mübadil addolunanlar namına mukayyet envale kabili tatbik değildir.

6 — Balâda zikir ve tadat olunan emvali gayri menkulenin İsviçreli mutasarrıfı hakikleri tarafından salifülbeyan hususat için lâzimülifa merasime işbu mukavelename ile munzam protokolünün mevkii meriyete vazmı takip edecek olan altı ay zarfında mübaşeret olunmak lâzımdır.

Ankara 7 ağustos 1927

Hanri Marten

Ali Cenani

Ali Şevki

<i>Cümhuriyet Riyasetine tebliği</i>	:	5 - I - 1928 tarih ve 1/51 numaralı tezkere ile
<i>Berayi neşir ve ilân kanununun Başvekâlete tebliğ edildiğini müş'ir Cümhuriyet Riyasetinden mevru tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	7 - I - 1928 ve 4/9
<i>Müzakerati ihtiva eden zabıt ceridelerinin cilt ve sayfası</i>	:	Cilt Sayfa 1 138,170,242:243 2 6,7,10:12
<i>İşbu kanunun alâkadar olduğu diğer kanunların numarası</i>	:	